

Medborgarinitiativets titel

Kattkrisen under kontroll – initiativ för identifikationsmärkning och sterilisering av katter

Datering av initiativet

9.3.2021

Initiativets form

Förslag om att lagberedning ska inledas

Innehållet i initiativet

Vi undertecknade yrkar på följande:

1. Okontrollerad förökning av katter bör vara ett lagbrott

Kattens ägare skall se till att katten inte kan föröka sig okontrollerat. Kattens ägare skall förhindra förökningen genom att låta kastrera eller sterilisera frigående katter.

2. Alla katter skall märkas med identifikation och registreras.

Kattens ägare skall se till att katten märks med identifierande microchip och att identifikationen registreras i ett nationellt register. Därtill skall ägaren se till att registeruppgifterna uppdateras.

Motiveringar

Uppskattningsvis minst 20 000 katter överges årligen i Finland. Sannolikt är antalet ännu större, eftersom vi inte har ett uttömmande register över katter som inlämnats till hittedjursmottagningar och det inte är möjligt att uppskatta antalet förvildade katter. Frigående katter som inte har steriliserats kan lätt föröka sig och skapa kattpopulationer som förökar sig okontrollerat.

År 2019 skickade jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och SEY Djurskyddet i Finland en enkät till veterinärer där dessa tillfrågades om problem med katternas välfärd. Svaren på enkäten visade att katter och

kattpopulationer som förökar sig okontrollerat, övergivna katter samt grovt vanvårdade katter är de största djurskyddsproblemen som berör katter.

Veterinärerna ansåg att det är svårt att försöka uppskatta lokala kattpopulationers storlek. Uppskattningarna om kattpopulationernas storlekar varierade lokalt mellan 0 och 15 000 katter.

Enkätens svar visar att förebyggande obligatorisk kastrering eller sterilisering av frigående katter bedöms vara den viktigaste av djurskyddsaspekterna. Därtill var kravet på obligatorisk, lagstadgad märkning och registrering det oftast rekommenderade utvecklingsförslaget.

ID-märkning med microchips är ett pålitligt och fungerande sätt att identifiera en katt och att hitta kattens ägare. Med obligatorisk märkning och registrering kan en upphittad katt tryggt och snabbt återbördas till ägaren. ID-märkning av katter skulle spara djurskyddsresurser eftersom merparten av de omhändertagna katterna idag inte återbördas till ägaren. Ifall katten upphittas med en skada, hittar man därtill ägaren snabbare om den har ett registrerat ID-microchip och därigenom får katten snabbare den akutvård som krävs.

En obligatorisk ID-märkning skulle även motverka olaglig handel med katter samt kattungefabriker och kattrelaterade djurskyddsbrott. Först och främst skulle registrering och ID-märkning främja ansvarsfull djurhållning och öka ägarens engagemang med sällskapsdjuret. Enligt jord- och skogsbruksministeriets utredning skulle därtill en obligatorisk ID-märkning och registrering vara mer angelägen för katter än för hundar.

Kattens låga status och okontrollerade kattpopulationer

Kattens låga status är ett aktuellt, omtalat och allmänt accepterat tema. Inget annat sällskapsdjur bemöts med samma likgiltighet, eller överges lika lättsinnigt, som katten. På många orter är det fortfarande vanligt att tro att katten klarar sig på egen hand ute, att den kan fånga sin egen mat och hittar skydd i kölden, utan vård eller hjälp av människan. Som husdjur har katten behov som i mycket liknar hundens. Den behöver regelbundet mat, värme, stimulans och eventuell hälsovård, bland annat avlägsnande av parasiter, tandvård och vaccinationer samt eventuell sjukvård.

”De öppna svaren ger katternas låga status som det klart vanligaste problemet. Katten betraktas som ett enkelt och billigt sällskapsdjur, vars omsorg man inte vill investera i. Veterinärer har lagt märke till att ägarna kan vara ovilliga att tillhandahålla veterinärvård åt katten ens då det är nödvändigt

för kattens välfärd." Rapport: Kissojen hyvinvointi Suomessa 2019, Livsmedelsverket

Traditionellt har katten haft som uppgift att hålla gnagarbeståndet under kontroll. Katter som hålls för att kontrollera gnagarbeståndet är ofta inte steriliserade och förökar sig okontrollerat i sin omgivning. Detta bidrar till uppkomsten av okontrollerade kattpopulationer. Okontrollerade kattpopulationer lever oftast fritt ute, men problemet förekommer också bland katter som huvudsakligen vistas inomhus.

Kattpopulationerna är av flera skäl ett allvarligt problem:

- Anmälan om en okontrollerad kattpopulation kommer ofta in för sent
- Katterna i populationen är lider ofta av inavel och en mångfald hälsoproblem
- De är ofta halvilda och måste tämjäs för att det skall vara möjligt att omplacera dem
- Det mycket dyrt och arbetsdrygt att ta hand om en kattkoloni. Det kräver resurser, tid och kompetens.

Den rådande lagstiftningen varken tillåter att man ingriper för att begränsa en okontrollerad ökning av en kattpopulation eller erbjuder redskap att ta hand om problemet.

"Frågan avseende svårigheten att kontrollera kattpopulationerna riktades till veterinärersom fungerar som djurskyddsövervakare. Den svåraste frågan kring kontrollerandet av kattpopulationer, och det som ansågs försvåra myndigheternas arbete mest, var att informationen om ett gryende eller akut kattproblem kom in i ett sent skede (64 % av de tillfrågade). Det näststörsta problemet för myndigheterna var att lagen begränsar förutsättningarna att handla i tid (59 % av de tillfrågade). Mer än hälften av de tillfrågade (54 %) ansåg att en av de svåraste frågorna kring populationskontrollen var avlivandet av katterna i kolonierna. En tredjedel av de tillfrågade (33 %) ansåg att tidsproblemet var en begränsande faktor när åtgärder skulle vidtas. Bristfälligt samarbete med bland annat frivilligkrafter (14 % av de tillfrågade) och katternas framtid (5 % av de tillfrågade) upplevdes som något som försvårade populationskontrollen". Rapport: Kissojen hyvinvointi Suomessa 2019, Livsmedelsverket

Situationen i nuläget belastar i synnerhet djurskyddsföreningarna, vars verksamhet i huvudsak vilar på frivilligkrafter och donationer. Exempelvis mottog djurskyddsföreningen i Kankaanpää år 2020 sammanlagt 1054 katter och

Kiikoisten löytöeläinpalvelu 434 katter, av vilka 100 katter var födda på vårdplatsen.

Att ha en så stor mängd katter i bur, ge dem fortsatt vård och placera dem kräver enorma resurser och innebär stora kostnader.

Den förväntade effekten av att lagpropositionen blir antagen

1. Katternas allmänna välmående ökar
2. Ifall frigående katter steriliseras, minskar antalet kattpopulationer
3. Med obligatorisk ID-märkning av katter, blir det lättare för ägaren att hitta bortsprungna katter på hittedjursmottagningen. Det blir också lättare att hitta ägaren i akuta fall (skadade eller avlidna katter)
4. Det blir lättare att påvisa/kräva ägarens ansvar
5. Ifall antalet upphittade katter minskar, minskas belastningen på djurskyddsföreningarna betydligt. Samtidigt minskar kostnaderna för kommuner, djurskyddsföreningar och hittedjursmottagningar.

Ansvarspersoner

Sarita Lintula

Teija Englund

Sanna Utti

Nina Karvinen

Päivi Mäki

Teija Löfholm